Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 03/11/2026 16:22
Sayı: E-120.07.03-1975974

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/48028
7/48425
7/48489
7/48491
7/48494
} GK 12

7/49670
7/49672
} GK 16

7/50512
7/51189

Sayı : E-85112434-610-9118793
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : a) 27.08.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1926949 sayılı yazınız.
b) 09.09.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1936404 sayılı yazınız.
c) 02.10.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1950523 sayılı yazınız.
ç) 21.10.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1967256 sayılı yazınız.
d) 26.10.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1969168 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek: Liste ve Cevaplar (28 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 205044F3-0575-4A0A-B81E-F2F307B8EC59 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ktb-ebys

Cumhuriyet Bulvarı No: 4 Ulus Altındağ / ANKARA
Telefon No: (312) 470 8000 Belge Geçer No: (312) 470 5131
http://www.ktb.gov.tr http://sgb.ktb.gov.tr
KEP Adresi : kulturveturizmbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Hasgül ÇAKAN
İşletme İşçisi
Telefon No:(312) 470 50 05

7/48028 GK 12

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ YÜKSEL'İN 7/48028 ESAS SAYILI SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP

Bakanlığımız (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü)'ca;

Bakanlığımızca, kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadele kapsamında Emniyet, Jandarma ve Gümrük birimlerinden teknik destek alınarak yürütülen çalışmalar sonucunda, 2021 yılından 2026 yılı Ağustos ayı sonuna kadar 1.140.377 kültür varlığı ile 342.109 obje, Bakanlığımıza bağlı müzelerde koruma altına alınmıştır.

Yurt dışında bulunan ülkemiz kökenli kültür varlıklarının tespiti; Bakanlığımız uzmanlarınca yurt dışındaki müzeler ile sanat ticareti alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların internet sayfalarının ve yayınlarının incelenmesi, gerekli görülen durumlarda yerinde incelemeler yapılması, akademik yayınların taranması ve akademisyenler ile vatandaşlardan gelen bildirimlerin değerlendirilmesi yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte, kaçak kazılarla bulunan eserlerin ilgili birimlerce kayıt altına alınamadan yurt dışına çıkarılması, bu eserleri elinde bulunduran kişi ve kuruluşların eserleri açıklamaması ve bazı depolar ile özel koleksiyonlara erişimin mümkün olmaması, tespit çalışmalarını güçleştiren başlıca unsurlardır. Bu nedenlerle, yurt dışında bulunan ülkemiz kökenli kültür varlıklarının toplam sayısının belirlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

Yasa dışı yollarla yurt dışına çıkarıldığı tespit edilen eserlerin iadesine yönelik girişimlerde bulunulmadan önce, eserlerin yurt dışına çıkarılma zamanı ve şekli araştırılmakta; dönemin ilgili mevzuatı da dikkate alınarak çeşitli ölçütler çerçevesinde değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu doğrultuda, kültür varlıklarımızın ülkemize iadesine yönelik çalışmalar titizlikle sürdürülmektedir.

Ülkemiz kökenli olduğu ve yasa dışı yollarla yurt dışına çıkarıldığı tespit edilen kültür varlıklarının iadesine yönelik çalışmalar, çoğunlukla diplomatik girişimler, gerekli hâllerde ise ilgili ülkelerde hukuki yollara başvurulması suretiyle yürütülmektedir. Bakanlığımız, bu süreçte İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve diğer ilgili kurumlarla koordineli olarak çalışmakta; diplomatik müzakerelerde ikili anlaşmalardan, uluslararası sözleşmelerden ve uluslararası teamül kurallarından yararlanmaktadır.

Yurt dışında bulunan eserlerimizin iadesine yönelik olarak ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli biçimde yürütülen çalışmalar sonucunda, bugüne kadar Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Avusturya, Avustralya, Birleşik Arap Emirlikleri, Bulgaristan, Fransa, Hırvatistan, İngiltere, İsviçre, İskoçya, Sırbistan ve Macaristan'ın da aralarında bulunduğu ülkelerden toplam 26.864 kültür varlığının ülkemize iadesi sağlanmıştır. Bakanlığımızın iade çalışmalarına ilişkin ayrıntılı

bilgilere Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün internet sayfasından (https://kvmgm.ktb.gov.tr) ulaşılabilmektedir.

Kaçak kazıların ve kültür varlıklarına yönelik tahribatın önlenmesi amacıyla kolluk birimlerince faillerin yakalanmasına, kültür varlıklarının bulunduğu alanların ve çevrelerinin düzenli devriye kontrolleriyle denetlenmesine ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalar caydırıcılığa katkı sağlamakta ve kaçak kazı girişimlerinin azaltılmasına yardımcı olabilmektedir. Bakanlığımız tarafından da antik kentlerde kamera sistemleri kurulması ve gece-gündüz esasına göre güvenlik görevlisi istihdam edilmesi suretiyle gerekli tedbirler alınmaktadır.

Ayrıca, ülke genelinde meydana gelen kaçak kazı olaylarına ilişkin olarak Bakanlığımız birimlerince bildirilen veriler değerlendirilerek riskli alanlar belirlenmekte; bu alanlarda güvenlik önlemlerinin artırılmasına ve ilave tedbirler alınmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda, kaçak kazıların yoğun olduğu bölgelerde geniş alanların taranması ve kontrol edilmesi amacıyla insansız hava araçlarından (drone) yararlanılmaktadır. Özellikle Manisa ilindeki Bintepeler bölgesinde bu amaçla bir drone izleme merkezi kurulmuştur. Antik kentlerde ve sit alanlarında ise 7 gün 24 saat izleme imkânı sağlayan kamera sistemleri kullanılmaktadır.

Bakanlığımız, Anayasa'nın 63'üncü maddesi ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında, kültür varlıklarının korunması, kayıt altına alınması, güvenliğinin sağlanması ve gelecek kuşaklara aktarılmasına ilişkin görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir.

Müzelerimizde ve depolarımızda bulunan kültür varlıklarının envanter güvenliği; ayrıntılı kayıt ve belgeleme çalışmaları, fiziki güvenlik önlemleri, periyodik sayımlar ve denetimler aracılığıyla sağlanmaktadır. Bakanlığımızca yürütülen Eser Kimliklendirme çalışmaları kapsamında, eserlerin ayırt edici özellikleri kayıt altına alınmakta; gerekli görülen durumlarda malzeme, element ve bileşim analizleri gibi bilimsel ve kimyasal yöntemlerden yararlanılmaktadır. Bu çalışmalar, eserlerin özgünlüğünün doğrulanmasına ve olası sahte veya replika eserlerle değişim durumlarının tespitine katkı sağlamaktadır. Kayıp, şüphe veya değişim iddiaları ise uzman incelemeleri, laboratuvar analizleri ve gerekli idari ve adli süreçler çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Müze Ulusal Enformasyon Sistemi (MUES) Projesi kapsamında geliştirilen MUES-Tarihi Eser Kaçakçılığı ile Mücadele (MUES-KAM) Modülü devreye alınmıştır. Kültür varlığı sahteciliği ve kaçakçılığı ile yurt dışından iadesi gerçekleştirilecek kültür varlıklarına ilişkin işlemler başta olmak üzere, kaçakçılıkla mücadele

kapsamında yürütülen süreçlerin dijital ortamda takip edilmesine imkân sağlayan modül aracılığıyla ilgili iş ve işlemlerin daha sistematik ve bütüncül biçimde izlenmesi amaçlanmaktadır.

Son yıllarda müzecilik uygulamalarında dijital envanter sistemlerine geçilmesi, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve Kaçakçılıkla Mücadele Daire Başkanlığının 09.03.2020 tarihinde kurulmasıyla birlikte, müzelerde ve yediemin depoları dâhil olmak üzere çeşitli alanlarda kültür varlıklarına yönelik, geçmiş dönem kayıtlarını da kapsayan sayım, kontrol ve inceleme çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda, geçmiş yıllarda meydana geldiği değerlendirilen kayıp veya kayıtları eksik kültür varlıkları tespit edilmiştir. Söz konusu tespitler, geçmiş dönem kayıtlarının incelenmesi, mevcut kayıtların karşılaştırılması ve envanter bilgilerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar kapsamında ele alınmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı müzelerde yürütülen sayım, kontrol ve denetim çalışmaları sonucunda belirlenen eksikliklerin önemli bir bölümünün geçmiş dönem uygulamalarına ilişkin kayıt farklılıkları, parça-bütün ilişkisi bulunan eser gruplarının yeniden değerlendirilmesi ve envanter sistemlerinin güncellenmesi süreçleriyle bağlantılı olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çalışmalar, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadeleye ilişkin yükümlülükler çerçevesinde yürütülmektedir. Kaybolduğu değerlendirilen kültür varlıklarına ilişkin bilgiler, müze, il ve eser türü bazında ayrıntılı olarak Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü kayıtlarında tutulmakta; yurt içi ve yurt dışındaki arama süreçleri eş zamanlı olarak yürütülmektedir. Eserlerin fotoğraflı envanter bilgileri yurt içindeki emniyet ve jandarma birimlerine iletilmekte, yurt dışına çıkarılmalarının önlenmesi amacıyla gümrük kapıları bilgilendirilmekte ve eserlerin INTERPOL Çalıntı Sanat Eserleri Veri Tabanı'na kaydedilmesi sağlanmaktadır. Kayıp veya çalıntı olduğu tespit edilen kültür varlıklarına ilişkin duyurular yapılmakta ve eserlere ait bilgiler Genel Müdürlüğün internet sitesinde kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

Bulunan kültür varlıklarına ilişkin bilgiler de kamuoyuyla paylaşılmakta olup süreçlere ilişkin duyurulara https://kvmgm.ktb.gov.tr adresinden ulaşılabilmektedir.

Kültür varlıklarının korunması ve kaçakçılıkla daha etkin mücadele edilmesi amacıyla mevcut mevzuat, uygulamada karşılaşılan ihtiyaçlar doğrultusunda değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, 2863 sayılı Kanun'da öngörülen yaptırımların caydırıcılığının artırılması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de dikkate alınarak gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması planlanmaktadır.

İnternet ve sosyal medya platformlarına yönelik izleme ve denetim faaliyetleri düzenli olarak yürütülmektedir. Alım satımı yasak olan kültür varlıklarının internet

üzerinden satışa sunulduğunun tespit edilmesi hâlinde, ilgili paylaşımlar emniyet birimlerine iletilmekte ve sorumlular hakkında 2863 sayılı Kanun'un 67'nci maddesi kapsamında suç duyurusunda bulunulmaktadır. Kolluk birimlerince gerçekleştirilen operasyonlarda ele geçirilen kültür varlıklarına ilişkin olay bildirimleri Genel Müdürlüğe gönderilmekte; olaylara ilişkin istatistikler tutulmakta, adli süreçler takip edilmekte ve eserlerin müze koleksiyonlarına dâhil edilmesine yönelik işlemler yürütülmektedir.

Bununla birlikte, Bakanlığımızın internet ve sosyal medya denetimleri yalnızca kültür varlıklarının satışına ilişkin paylaşımlarla sınırlı değildir. Bakanlığımız uzmanlarınca sosyal medya ve video paylaşım sitelerinde tespit edilen kaçak kazılara veya izinsiz define aramalarına ilişkin paylaşımlar da 2863 sayılı Kanun ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu kapsamında değerlendirilmektedir. Bu paylaşımlar hakkında gerekli yasal işlemlerin başlatılması amacıyla ilgili birimlerle iş birliği yapılmakta; söz konusu içeriklerin özendirici etkisinin geniş kitlelere yayılmasının önlenmesi amacıyla erişimin engellenmesine yönelik hukuki girişimlerde bulunulmaktadır.